

PAPIEŻ
FRANCISZEK

ROZEMNANAWANIE

Boży głos w sercu

Tytuł oryginału:

IL CUORE CI PARLA DI DIO.

L'importanza del discernimento per la vita di oggi

© Dicastero per la Comunicazione –

Libreria Editrice Vaticana 2023

© 2023 Edizioni San Paolo s.r.l.

Piazza Soncino 5 – 20092 Cinisello Balsamo (Milano) – ITALIA

www.edizionisanpaolo.it

© Wydawnictwo WAM, 2023

Korekta: Katarzyna Solecka

Projekt okładki: Dominik Wicher

Skład: Edycja

ISBN 978-83-277-3530-0

WYDAWNICTWO WAM

ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków

tel. 12 62 93 200

e-mail: wam@wydawnictwowam.pl

DZIAŁ HANDLOWY

tel. 12 62 93 254-255

e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA

tel. 12 62 93 260 • fax 12 629 34 96

www.wydawnictwowam.pl

Druk i oprawa: EKODRUK • Kraków

Publikację wydrukowano na papierze iBOOK White 70 g vol. 2.0

dostarczonym przez IGEPa Polska Sp. z o.o.

WPROWADZENIE²

Giacomo Costa SJ

Dwuczęściowa budowa tej książki, poświęconej tematowi rozeznawania w nauczaniu papieża Franciszka na przestrzeni pierwszych dziesięciu lat jego pontyfikatu, odzwierciedla jego szczególny charakter: rozeznawanie jest mądrością i postawą serca, a nie techniką czy metodą działania. Nauczenie się go wymaga wysiłku intelektualnego, ale to nie wystarczy – trzeba też je praktykować. Refleksja nad tym, czego się doświadcza, w konfrontacji z tradycją duchową i nauczycielem czy kierownikiem duchowym, pozwala na to, by stało się ono żywym dziedzictwem, czyniąc je możliwym do wyrażenia i przekazania.

Część I, która zawiera cykl czternastu katechez, wygłoszonych podczas środowych

---

² Tłum. Agnieszka Dywan.

ROZEZNAWANIE. BOŻY GŁOS W SERCU

audycji generalnych od 31 sierpnia 2022 do 4 stycznia 2023 roku, stanowi przewodnik po rozeznawaniu, w szczególności w tradycji duchowości ignacjańskiej, czyli tej, którą na co dzień żyje papież Franciszek. Z podejściem, które można określić mianem systematycznego, katechezy przedstawiają podstawy rozeznawania za pomocą żywego i przystępnego języka. Część II natomiast zawiera opatrzoną przypisami antologię wypowiedzi na temat rozeznawania, zaczerpniętych z dokumentów i przemówień z całego pontyfikatu papieża Franciszka. Ze względu na niewielkie rozmiary książki wybrano najistotniejsze z nich, w których rozeznawanie jest przywoływane, i służy jako przykład w konkretnych sytuacjach, w służbie procesów decyzyjnych prowadzonych przez uczniów Pana, otwartych na działanie Ducha Świętego. Są to fragmenty dłuższych tekstów, o różnym charakterze (od prostych odpowiedzi na pytania i przemówień okolicznościowych po adhortacje apostołskie i encykliki), z podaniem źródła i tytułu, który zwięźle wyraża ich treść. Jeszcze liczniejsze byłyby teksty, w których papież Franciszek przedstawia owoce swojego osobistego

WPROWADZENIE

rozeznawania rzeczywistości i misji Kościoła – wystarczy wspomnieć o dwóch ważnych encyklikach społecznych *Laudato si'* oraz *Fratelli tutti* – które zostały pominięte nie tylko ze względu na brak miejsca, ale przede wszystkim dlatego, że należałoby poświęcić im bardziej szczegółowe wprowadzenie, aby ukazać drogę, którą obrał.

W tekstach z *Części II* pojawiają się te same elementy, co w katechezach, ale nie w tej samej, uporządkowanej formie: w konkretnych sytuacjach wprowadzie występują razem, ale sztuka rozeznawania identyfikuje je tam, gdzie i kiedy się pojawiają. Pomiędzy obiema częściami istnieje związek: katechezy nie są „instrukcjami”, które należy niewolniczo stosować w konkretnych sytuacjach, jakby chodziło o montaż mebli lub program komputerowy. Zamiast tego, pomiędzy teorią a praktyką tworzy się owocny splot, który utrzymuje obie przy życiu, a przede wszystkim pozwala tym, którzy rozeznają, rozwijać się i zajmować nowymi sytuacjami, a nie tylko przypadkami zilustrowanymi w podręczniku. Jak w każdej dziedzinie sztuki, również w rozeznawaniu jest miejsce na kreatywność i innowacyjność, na przystosowanie

ROZEZNAWANIE. BOŻY GŁOS W SERCU

się do wciąż zmieniającej się rzeczywistości, a nie tylko na odtwarzanie tego, co już znane. Teksty z Części II nie są przedstawione w porządku chronologicznym, ale ułożone wokół trzech głównych zagadnień lub sekcji, z których każda dzieli się na trzy rozdziały. W ten sposób można wyodrębnić niektóre „główne osie” (por. *Laudato si'*, nr 16) i uwypuklić wiele wymiarów lub aspektów, jakie praktyka rozeznawania przybiera w konkretnych okolicznościach. Ze względu na organiczny charakter rozeznawania, granice pomiędzy poszczególnymi częściami nie zawsze są wyraźne, istnieją ciągłe odniesienia, a niektóre teksty można by umieścić gdzie indziej.

Celem nie jest jednak skonstruowanie najlepszej klasyfikacji, ale zaoferowanie czytelnikowi mapy, która pozwoli odnaleźć się w bogactwie bodźców oferowanych przez papieża Franciszka. Zwłaszcza Sekcja A, „Słuchanie Ducha Świętego”, podkreśla głęboko duchową naturę praktyki rozeznawania: refleksję nad rzeczywistością, która nie może odbywać się inaczej jak w atmosferze modlitwy i w świetle wiary, ponieważ ma na celu określenie działań, o które prosi nas Duch Święty.

WPROWADZENIE

Jak stwierdza jeden z wybranych tekstów, rozeznawanie „opiera się na przekonaniu, że Bóg działa w historii świata, w życiowych wydarzeniach, w ludziach, których spotykam i z którymi rozmawiam”. Zakłada zatem, że historia jest ukierunkowana na dobro, dlatego właśnie jest aktem nadziei i wiary, której przewodnim kryterium jest radość Ewangelii. To w takim odczytywaniu rzeczywistości w wierze i nadziei zakorzenione są trzy etapy – rozpoznanie, interpretacja i wybór – dzięki którym papież Franciszek charakteryzuje proces rozeznawania; odnoszą się one bowiem do teologicznej głębi rzeczywistości i ludzkiego serca, w obrębie którego działa doby i zły duch. Kluczowe zatem staje się rozważenie roli sumienia, miejsca spotkania i dialogu z wewnętrznym Mistrzem, które pomaga uniknąć pokusy schowania się za sztywnymi normami lub za wyidealizowanym obrazem wolności. Ostatni rozdział adhortacji apostołskiej *Gaudete et exsultate*, przytoczony w całości, pozwala wyrazić głębię problemów, które pojawiają się w codziennym życiu wierzących.

Sekcja B, czyli „Dynamizm wspólnotowy” podkreśla, że rozeznawanie, będąc praktyką

ROZEZNAWANIE. BOŻY GŁOS W SERCU

duchową, właśnie dlatego zawsze jest także działaniem eklezjalnym: dary Ducha Świętego, których jest częścią, jak również talenty i posługi są powierzane poszczególnym osobom, ale zawsze z myślą o budowaniu wspólnoty. Dotyczy to zarówno rozeznawania wspólnego, angażującego wielu – jak w przypadku Synodu z lat 2021–2024 – jak i wtedy, gdy mamy do czynienia z rozeznawaniem osobistym, które nie może pomijać miejsca jednostki we wspólnocie. Rozeznawanie krzyżuje się tu z głębokimi kwestiami teologicznymi, jakimi są *sensus fidei* ludu Bożego czy rola władzy w Kościele i sposoby jej sprawowania. Wreszcie wiąże się z rozważaniami na temat towarzyszenia, które Synod z 2018 roku, poświęcony młodzieży, a także późniejsza adhortacja apostolska *Christus vivit*, określają jako posługę powierzoną całej wspólnocie.

Sekcja C – „Powołani do misji”, skupia się na orientacji misyjnej, którą cechuje autentycznie duchowe i eklezjalne rozeznawanie. Głos Ducha Świętego wzywa, a rozeznawanie ma na celu jego rozpoznanie, ale przede wszystkim pchnięcie nas, by za nim podążać. Słownictwo misji i posłania przeplata się ze

WPROWADZENIE

słownictwem powołania i wezwania, a także ze słownictwem nawrócenia i reformy. Nie brakuje wreszcie spostrzeżeń na temat znaczenia stosowania rozeznawania w konkretnych dziedzinach i misjach, także tych, które nie mają ściśle kościelnego charakteru jak uniwersytet czy nowe techniki komunikacji.

Książka kończy się świadectwem papieża Franciszka, który w pierwszej osobie opowiada, jak odkrył rozeznawanie i zaczął podążać tą drogą, której nigdy nie opuścił. Praktyka rozeznawania jest przeznaczona do tego, by stać się historią życia, a papież Franciszek zachęca nas nie do tego, byśmy jedynie słuchali jego doświadczenia, lecz byśmy wyruszyli w drogę i budowali własne.

CZĘŚĆ I

**PRZEWODNIK
PO ROZEZNAWANIU**

Katechezy środowe
o rozeznawaniu

Co znaczy rozeznawać?

31 sierpnia 2022 roku

Drodzy bracia i siostry, dzień dobry!

Dzisiaj, po zakończeniu cyklu na temat starości, rozpoczynamy nowy cykl katechez na temat rozeznania. Rozeznawanie jest ważnym aktem, który dotyczy wszystkich, ponieważ decyzje są istotną częścią życia. Trzeba rozeznąć, jakiego dokonać wyboru. Wybieramy jezdzenie, ubiór, kierunek studiów, pracę, relację. W tym wszystkim konkretnego kształtu nabiera projekt życia, a więc i nasza relacja z Bogiem.

W Ewangelii Jezus mówi o rozeznawaniu za pomocą obrazów zaczerpniętych ze zwykłego życia. Opisuje na przykład rybaków, którzy wybierają dobre ryby, a odrzucają złe; albo kupca, który potrafi pośród wielu pereł rozpoznać tę o największej wartości. Albo

ROZEZNAWANIE. BOŻY GŁOS W SERCU

tęgo, kto orząc pole, natrafia na coś, co okazuje się skarbem (por. Mt 13,44–48).

W świetle tych przykładów rozeznanie przedstawia się jako aktywność inteligencji, doświadczenia, a także woli, aby uchwycić sprzyjającą chwilę: są to warunki dokonania dobrego wyboru. Konieczne są inteligencja, doświadczenie, a także wola dokonania dobrego wyboru. Trzeba ponieść niezbędne koszty, aby rozeznanie zaczęło działać. Aby jak najlepiej wykonywać swój zawód, rybak bierze pod uwagę trud, długie noce spędzone na morzu, a następnie fakt odrzucenia części połowu, godząc się na utratę zysku ze względu na tych, dla których jest on przeznaczony.

Handlarz pereł nie waha się wydać wszystkiego, aby kupić drogocenną perłę; podobnie czyni człowiek, który natknął się na skarb. Są to sytuacje niespodziewane, nieplanowane, w których kluczowe jest rozpoznanie wagi i pilności decyzji, jaką trzeba podjąć. Każdy z nas musi podejmować decyzje. Nie ma nikogo, kto by podejmował decyzje za nas. W pewnym momencie jako wolne osoby dorosłe możemy poprosić o radę, zastanowić się, ale decyzja jest nasza własna. Nie możesz powiedzieć: straciłem to,

PRZEWODNIK PO ROZEZNAWANIU

bo to mój mąż zdecydował, moja żona czy mój brat. Nie, to ty musisz decydować, każdy z nas musi podejmować decyzje. Z tego względu ważna jest umiejętność rozeznawania – aby dobrze decydować, należy posiadać umiejętność rozeznawania.

Ewangelia sugeruje jeszcze jeden ważny aspekt rozeznania: dotyczy on uczuć. Ten, kto znalazł skarb, nie odczuwa trudności w sprzedaniu wszystkiego, tak wielka jest jego radość (por. Mt 13,44). Termin użyty przez św. Mateusza Ewangelistę wskazuje na bardzo szczególną radość, której nie może dać żadna ludzka rzeczywistość. Istotnie, powraca ona w kilku innych fragmentach Ewangelii, z których wszystkie odnoszą się do spotkania z Bogiem. Jest to radość Magów, gdy po długiej i uciążliwej podróży ponownie widzą gwiazdę (por. Mt 2,10); jest to radość niewiast wracających od pustego grobu, po tym jak usłyszały od anioła wieść o zmartwychwstaniu (por. Mt 28,8). Jest to radość tych, którzy znaleźli Pana. Podjęcie dobrej decyzji, słusznej decyzji, zawsze prowadzi cię do tej radości ostatecznej. Być może w trakcie procesu trzeba wycierpieć trochę niepewności, różnych

myśli, poszukiwania, ale w końcu słuszna decyzja nagradza cię radością.

Na sądzie ostatecznym Bóg dokona rozeznania wobec nas. Obrazy rolnika, rybaka i kupca są przykładami tego, co dzieje się w królestwie niebieskim, królestwie, które przejawia się w zwykłych czynnościach życiowych, wymagających od nas zajęcia stanowiska. Dlatego tak ważna jest umiejętność rozeznania: wielkie wybory mogą rodzić się z okoliczności, które na pierwszy rzut oka wydają się drugorzędne, ale okazują się decydujące. Pomyślmy o pierwszym spotkaniu Andrzeja i Jana z Jezusem, spotkaniu, które rodzi się z prostego pytania: „Rabbi, gdzie mieszkasz?” – „Chodźcie, a zobaczycie” (por. J 1,38–39). Bardzo krótka wymiana słów, ale jest to początek zmiany, która krok po kroku naznaczy całe życie. Po latach Ewangelista nadal będzie wspominał to spotkanie, które zmieniło go na zawsze, będzie też pamiętał godzinę: „Było to około godziny dziesiątej” (w. 39). To godzina, w której czas i wieczność spotkały się w jego życiu. W dobrej, słusznej decyzji wola Boga spotyka się z naszą wolą, spotyka się droga aktualna

PRZEWODNIK PO ROZEZNAWANIU

z wieczną. Podjęcie słusznej decyzji po solidnym rozeznaniu to realizacja tego spotkania: czasu z wiecznością.

Poznanie, doświadczenie, uczucie, wola: to niektóre z niezbędnych elementów rozeznania. W trakcie tych katechez zobaczymy inne, równie ważne.

Rozeznanie – jak już powiedziałem – wiąże się z trudem. Według Biblii nie znajdujemy przed sobą już zaplanowanego życia, które mamy prowadzić. Przeciwnie, musimy o nim nieustannie decydować w zależności od pojawiających się realiów. Bóg zaprasza nas do oceny i wyboru: stworzył nas wolnymi i chce, abyśmy korzystali z naszej wolności. Dlatego rozeznanie jest absorbujące.

Często mamy następujące doświadczenie: wybieramy coś, co wydawało nam się dobre, a jednak nie było właściwe. Albo wiemy, co jest naszym prawdziwym dobrem, ale nie wybieramy go. Człowiek, w przeciwieństwie do zwierząt, może się mylić, może nie chcieć wybrać prawidłowo, bo obdarzony jest wolnością. A Biblia pokazuje to już od swoich pierwszych stron. Bóg daje człowiekowi

precyzyjne pouczenie: jeśli chcesz żyć, jeśli chcesz cieszyć się życiem, pamiętaj, że jesteś stworzeniem, że nie jesteś kryterium dobra i zła, a wybory, których dokonujesz, będą miały konsekwencje dla ciebie, dla innych i dla świata (por. Rdz 2,16–17); możesz uczynić z ziemi wspaniałą ogród albo zrobić z niej pustynię śmierci. Jest to nauka fundamentalna: nieprzypadkowo jest to pierwszy dialog między Bogiem a człowiekiem. Dialog ten jest następujący: Pan daje misję – winienesz uczynić to czy tamto – a człowiek na każdym kroku musi rozeznaczyć, jaką decyzję podjąć.

Rozeznanie jest żmudne, ale niezbędne, aby żyć. Wymaga, bym znał siebie, bym wiedział, co jest dla mnie dobre tu i teraz. Przede wszystkim wymaga synowskiej relacji z Bogiem. Bóg jest Ojcem i nie zostawia nas samymi, zawsze jest gotów nam doradzić, dodać otuchy, przyjąć. Nigdy jednak nie narzuca swojej woli. Dlaczego? Bo chce być miłowany, a nie budzić postrach. Bóg pragnie także, abyśmy byli dziećmi, a nie niewolnikami, ludźmi wolnymi. A miłość może być przeżywana tylko w wolności. Aby nauczyć się żyć,

PRZEWODNIK PO ROZEZNAWANIU

trzeba nauczyć się kochać, a do tego niezbędne jest rozeznanie.

Niech Duch Święty nas prowadzi! Przywołujmy Go każdego dnia, szczególnie wtedy, gdy musimy dokonywać wyborów. Dziękuję.

Przykład: św. Ignacy z Loyoli

7 września 2022 roku

Drodzy bracia i siostry, dzień dobry!

Kontynuujemy naszą refleksję nad rozeznaniem. W tym okresie w każdą środę będziemy mówili o rozeznaniu duchowym, a może nam w tym pomóc odwołanie się do konkretnego świadectwa.

Jeden z najbardziej pouczających przykładów daje nam św. Ignacy z Loyoli poprzez decydujące wydarzenie jego życia. Ignacy przebywał w domu na rekonwalescencji po tym, jak podczas bitwy został ranny w nogę. Aby rozwiać nudę, poprosił o coś do czytania. Uwielbiał opowieści rycerskie, ale niestety w tym domu można było znaleźć jedynie żywoty świętych. Nieco niechętnie dostosował się, lecz w trakcie lektury zaczął odkrywać

inny świat, świat, który go podbija i zdaje się konkurować ze światem rycerskim. Zafascynował się postaciami św. Franciszka i św. Dominika i odczuł pragnienie, by ich naśladować. Ale nie przestawał go fascynować świat rycerstwa. Odczuł w sobie tę przemienność myśli, tych dotyczących przygód rycerskich i życia świętych, które zdawały się mieć jednakową intensywność.

Ignacy zaczął jednak dostrzegać także różnice. W swojej *Autobiografii* – w trzeciej osobie – pisał: „kiedy myślał o rzeczach światowych – rozumiemy, że chodzi o przygody rycerskie – doznawał w tym wielkiej przyjemności, a kiedy znużony porzucał te myśli, czuł się oschły i niezadowolony. Kiedy znów myślał o odbyciu boso pielgrzymki do Jerozolimy lub o tym, żeby odżywiać się samymi tylko jarzynami czy oddawać się innym surowościom, jakie widział u świętych, nie tylko odczuwał pociechę, kiedy trwał w tych myślach, ale nawet po ich ustąpieniu pozostawał zadowolony i radosny” (nr 8) – te sprawy pozostawiały ślad radości.

W tym doświadczeniu możemy zauważyć przede wszystkim dwa aspekty. Pierwszym jest

PRZEWODNIK PO ROZEZNAWANIU

czas: myśli o świecie są na początku atrakcyjne, lecz potem tracą swój blask i pozostawiają pustkę, niezadowolenie, zostawiają cię z jakąś apatią. Myśli o Bogu natomiast budzą na początku opór – „tych nudnych spraw świętych nie będę czytał” – ale gdy zostaną przyjęte, przynoszą nieznaną dotąd spokój, który trwa przez długi czas.

Tutaj tkwi więc drugi aspekt: etap końcowy myśli. Na początku sytuacja nie wydaje się tak klarowna. Następuje rozwój rozeznania: na przykład rozumiemy, co jest dla nas dobre nie w sposób abstrakcyjny, ogólny, lecz na drodze naszego życia. W regułach rozeznawania, będących owocem tego fundamentalnego doświadczenia, Ignacy formułuje ważną przesłankę, która pomaga zrozumieć ten proces: „Ludziom, którzy z jednego grzechu ciężkiego wpadają w drugi grzech ciężki, nieprzyjaciel zazwyczaj ukazuje pozorne przyjemności, sprawia, że sobie wyobrażają radości i przyjemności zmysłowe, żeby ich bardziej utrwalić i umocnić w ich wadach i grzechach. W tych samych osobach duch dobry działa w przeciwny sposób, kłując i gryząc ich sumienie zgodnie z naturalną zdolnością

ich rozumu do poprawnego sądu” (*Ćwiczenia duchowe*, 314) – to nie jest dobre.

Istnieje historia, która poprzedza tego, kto rozeznaje, historia, której znajomość jest niezbędna, ponieważ rozeznanie nie jest rodzajem wyroczni czy fatalizmu, czymś z laboratorium, nie jest rzuceniem losu o dwie możliwości. Wielkie pytania pojawiają się wówczas, gdy przebyliśmy już jakiś odcinek drogi w życiu i to właśnie na tę drogę musimy wrócić, by zrozumieć, czego szukamy. Jeżeli w życiu przebywamy pewien odcinek drogi, stawiamy sobie pytania: dlaczego idę w tym kierunku? Czego szukam? Tam właśnie dokonuje się rozeznanie. Ignacy, gdy ranny znalazł się w domu ojcowskim, nie myślał wcale o Bogu ani o tym, jak zreformować swoje życie. Pierwsze doświadczenie Boga zdobył, słuchając własnego serca, które pokazało mu ciekawą odwrotność: rzeczy na pierwszy rzut oka atrakcyjne pozostawiły go rozczarowanym, a w innych, mniej błyskotliwych, odczuwał pokój trwający w czasie. My też mamy takie doświadczenie. Wiele razy zaczynamy o czymś myśleć i trwamy w tym, a potem jesteśmy rozczarowani. Natomiast kiedy czynimy jakiś uczynek

miłosierdzia, robimy coś dobrego i odczuwamy trochę szczęścia, przychodzi dobra myśl i nadchodzi szczęście, radość – to nasze własne doświadczenie. On, Ignacy, ma pierwsze doświadczenie Boga, słuchając swego serca, które pokazuje mu ciekawą odwrotność. Tego musimy się nauczyć: słuchać własnego serca – aby wiedzieć, co się dzieje, jaką podjąć decyzję, dokonać oceny sytuacji, trzeba słuchać własnego serca. Słuchamy telewizji, radia, telefonu komórkowego, jesteśmy mistrzami w słuchaniu, ale pytam was: czy umiecie słuchać swojego serca? Czy zatrzymujesz się i mówisz: „Ale jak to jest z moim sercem? Czy jest zadowolone, czy jest smutne, czy czegoś szuka?”. Aby podejmować dobre decyzje, trzeba słuchać swojego serca.

Dlatego Ignacy sugeruje czytanie żywotów świętych, ponieważ ukazują one w sposób opisowy i zrozumiały styl Boga w życiu ludzi, którzy tak bardzo się od nas nie różnią, bowiem święci byli ludźmi z krwi i kości, tak jak my. Ich działania przemawiają do nas i pomagają nam zrozumieć ich znaczenie.

W tej słynnej historii o dwóch uczuciach, jakie miał Ignacy, jednym, gdy czytał

opowieści rycerskie, a drugim, gdy czytał żywoty świętych, możemy rozpoznać jeszcze jeden ważny aspekt rozeznania, o którym już wspominaliśmy poprzednim razem. W wydarzeniach życiowych panuje pozorna przypadkowość: wszystko zdaje się wynikać z banalnych komplikacji – nie było ksiąg rycerskich, tylko żywoty świętych. Komplikacji, które jednak zawierają możliwy przełom. Dopiero po jakimś czasie Ignacy zdał sobie z tego sprawę i w tym momencie poświęcił temu całą swoją uwagę. Posłuchajcie uważnie: Bóg działa przez wydarzenia nieplanowane, „przez przypadek” – przez przypadek to mi się przydarzyło, przez przypadek spotkałem tę osobę, przez przypadek zobaczyłem ten film – to nie było zaplanowane, ale Bóg działa poprzez nieplanowane wydarzenia, a także poprzez komplikacje. „Chciałam iść na spacer i miałam problem z nogami, nie mogę...” Komplikacje: co mówi ci Bóg? Co przez to mówi ci życie? Widzieliśmy to również we fragmencie Ewangelii św. Mateusza: człowiek orzący pole przypadkowo natrafia na zakopany skarb. Jest to sytuacja zupełnie nieoczekiwana. Ważne jest jednak to, że uznaje ją za łut

PRZEWODNIK PO ROZEZNAWIANIU

szczęścia w swoim życiu i podejmuje odpowiednią decyzję: sprzedaje wszystko, co ma i kupuje to pole (por. 13,44). Dam wam pewną radę: uważajcie na to, co niespodziewane. Ktoś mówi: „nie spodziewałem się tego”. Czy tam przemawia życie, czy mówi do ciebie Pan, czy też mówi do ciebie diabeł? Ktoś. Jest tu jeszcze jedna rzecz do rozeznania: jak reaguję na niespodziewane rzeczy. Ależ byłem taki spokojny w domu i „puk, puk”, przyszła teściowa. Jak na nią zareagowałeś? Czy to miłość, czy może coś innego w środku? A ty dokonujesz rozeznania. Pracowałem spokojnie w biurze, podszedł kolega, mówiąc, że potrzebuje pieniędzy – jak zareagowałem? Zobacz, co się dzieje, gdy doświadczamy rzeczy, których się nie spodziewamy – tam uczymy się poznawać swoje serce, to, jak reaguje.

Rozeznanie to pomoc w rozpoznawaniu znaków, za pomocą których Pan pozwala się spotkać w sytuacjach nieoczekiwanych, nawet bolesnych, jaką dla Ignacego była kontuzja nogi. Może z nich powstać spotkanie zmieniające życie na zawsze jak w przypadku Ignacego. Może pojawić się coś, co sprawi, że będziesz stawał się lepszy w drodze lub

ROZEZNAWANIE. BOŻY GŁOS W SERCU

gorszy, nie wiem, ale bądź ostrożny, a najpiękniejszą nicią przewodnią jest ta, jaką otrzymujemy od tego, co nieoczekiwane: „jak się w obliczu tego zachować?”. Niech Pan pomoże nam usłyszeć nasze serca i zobaczyć, kiedy to On działa, a kiedy to nie On i mamy do czynienia z czymś innym.

SPIS TREŚCI

Przedmowa do wydania włoskiego	5
Wprowadzenie	9

CZĘŚĆ I

PRZEWODNIK PO ROZEZNAWANIU

Co znaczy rozeznawać?	19
Przykład: św. Ignacy z Loyoli	27
Elementy rozeznania. Zażyłość z Panem	35
Elementy rozeznania. Poznanie samego siebie	43
Elementy rozeznania. Pragnienie	51
Elementy rozeznania. Księga własnego życia	59
Elementy rozeznania. Strapienie	67
Dlaczego jesteśmy strapieni	73
Pocieszenie	79
Autentyczne pocieszenie	87
Potwierdzenie dobrego wyboru	95
Czułość	101
Kilka pomocy w rozeznawaniu	109
Towarzyszenie duchowe	119

ROZEZNAWANIE. BOŻY GŁOS W SERCU

CZĘŚĆ II

**PRAKTYKA ROZEZNAWANIA
W ŻYCIU KOŚCIOŁA**

A. Słuchanie Ducha Świętego	131
1. Stawać się uczniami	131
2. Słuchać głosu sumienia. Między normą a wolnością	141
3. Dar, który trzeba wyprosić	151
B. Dynamizm wspólnotowy	161
4. Piękno i siła instynktu wiary	161
5. Autorytet zdolny do rozeznawania . .	165
6. Wspólnota, która towarzyszy	179
C. Powołani do misji	191
7. Rozeznawanie i misja	191
8. „Dla kogo jestem?” Rozeznąć, aby odpowiedzieć	199
9. Miejsca rozeznawania	211
Konkluzja	219